

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10Sžo/73/2015
Identifikačné číslo spisu:	4012200069
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4012200069.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a z členov senátu Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Henčekovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: G. J., nar. XX.XX.XXXX, T., zast.: Advokátska kancelária ANDRAŠOVIČ & PARTNERS, s. r. o., Lermontovova 14, Bratislava, proti žalovanému: Okresný úrad v Nitre (pôvodne Katastrálny úrad v Nitre), Štefánikova trieda 69, Nitra, za účasti: S. A., prechodne bytom T., T. A., prechodne bytom T., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. Xo 19/2011-2/Zv zo dňa 05.12.2011, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/7/2012-158 zo dňa 14. októbra 2014, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/7/2012-158 zo dňa 14. októbra 2014 potvrdzuje.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

Predmet konania

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. (ďalej len „O.s.p.“) zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala preskúmania napadnutého rozhodnutia žalovaného č. Xo 19/2011-2/Zv zo dňa 05.12.2011. Týmto rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie Správy katastra Levice (ďalej len „správny orgán 1. stupňa“) č. X 392/2011-22 zo dňa 04.10.2011, ktorým bol zamietnutý návrh na opravu chyby v katastrálnom operáte týkajúceho sa vlastníckeho práva evidovaného na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXX v k. ú. T..

V odôvodnení rozhodnutia, s poukazom na rozhodnutie Okresného súdu Levice, ktorým bolo zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov S. a T. A. ku dňu 22.05.1995, krajský súd uviedol, že k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov dohodou malo prísť do 22.05.1998. Ako bolo ďalej v konaní preukázané, k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov A. došlo ku dňu 15.05.1998, teda v zákonnej 3-ročnej lehote. V tomto prípade nie je právne relevantné, kedy došlo k

overeníu podpisov u notára. Platnosť a účinnosť tejto dohody teda nastala dňom 15.05.1998. Tvrdenie žalobkyne, že návrh na vklad dohody o vyporiadaní BSM do katastra nehnuteľností musí byť taktiež podaný v 3-ročnej lehote od zániku BSM nemá oporu v žiadnom ustanovení Občianskeho zákonníka.

Mal za to, že údaje zapísané v katastri nehnuteľností na LV č. XXX v k. ú. T. sú v súlade s dohodou o vyporiadaní BSM manželov A. a preto nie je daný dôvod, aby správa katastra vykonala opravu údajov v katastri, keďže tieto nie sú v rozpore so žiadnou verejnou listinou v zmysle ustanovenia § 59 ods. 1 písm. a/ zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len „Katastrálny zákon“).

Ďalej poukázal na skutočnosť, že právnym prostriedkom na dosiahnutie zmeny údajov v katastri nehnuteľností je určovacia žaloba kladná alebo záporná podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. Podkladom na vykonanie zápisu práv k nehnuteľnostiam teda môže byť právoplatný rozsudok súdu, ktorým by súd vyhovel kladnej určovacej žalobe alebo zápornej určovacej žalobe. Nakoľko takýto rozsudok žalobkyňa v tomto konaní nepredložila, nie je možné považovať žiadosť žalobkyne o opravu chýb v katastrálnom operáte s odkazom na § 59 Katastrálneho zákona za dôvodnú. Podkladom pre opravu chyby v katastrálnom operáte môže byť len také rozhodnutie, ktorým je rozhodnuté o určení vlastníctva nehnuteľností. Tento právny názor vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Sžr/158/2011.

S poukazom na vyššie uvedené preto krajský súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a preto žalobu žalobkyne zamietol s tým, že o trovách konania rozhodol podľa ustanovenia § 250k O.s.p. tak, že tieto žalobkyni nepriznal, nakoľko v konaní nebola úspešná.

II.

Zhrnutie odvolacích dôvodov žalobkyne

Proti rozsudku krajského súdu podala žalobkyňa včas odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a), b), d), f), t. j. z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, krajský súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Za sporné v predmetnej právnej veci žalobkyňa považovala rozhodnutie správneho orgánu 1. stupňa zo dňa 26.06.2000 č. V 1994/2000, ktorým rozhodol o povolení vkladu napriek skutočnosti, že vlastnícke právo pána A. k nehnuteľnosti bolo v tom čase obmedzené prebiehajúcim exekučným konaním sp. zn. Er 141/1997, EX 67/97 v prospech žalobkyne ako oprávnenej, proti pánovi A. ako povinnému. Mala za to, že správny orgán 1. stupňa pri zápise vlastníckeho práva pani A. k nehnuteľnosti zanedbal svoje povinnosti a rozhodol v rozpore so zákonom, keďže nepreskúmal skutkové a právne skutočnosti brániace povoleniu predmetného vkladu, a to napriek tomu, že bol o existencii exekučného konania vedeného proti pôvodnému bezpodielovému spoluvlastníkovi pánovi A. riadne a včas upovedomený s poukazom na to, že predmetné upovedomenie správny orgán 1. stupňa prevzal dňa 22.07.1997 a exekučný príkaz zo dňa 24.06.1997 prevzal dňa 23.07.1997.

V súlade s uvedeným zdôraznila skutočnosť, že exekučný príkaz bol vydaný už dňa 24.06.1997, takmer o rok skôr, ako bola podľa tvrdenia žalovaného uzavretá Dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov T. A. a S. A.. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uviedla, že zákaz nakladania s nehnuteľnosťami v priebehu exekučného konania vo všeobecnosti obsahuje aj zákaz nakladať s vlastníckym právom v plnom rozsahu. Preto je v zmysle § 31 ods. 1 Katastrálneho zákona povinnosťou správneho orgánu na túto skutkovú okolnosť prihliadať.

Ďalej namietala, že nie je možné považovať za správny právny názor konajúceho súdu, podľa ktorého zákon de facto poskytuje manželom možnosť vyporiadať BSM dohodou v lehote 6 rokov po tom, ako bolo rozsudkom Okresného súdu v Leviciach sp. zn. 10C 109/95-7 zo dňa 21.05.1995, zrušené

bezpodielové spoluvlastníctvo manželov S. A. a T. A.. Tvrdenie, podľa ktorého je dostačujúce, ak bola dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov datovaná v lehote troch rokov odo dňa právoplatnosti rozsudku o zrušení BSM, pričom manželia majú možnosť využiť ďalšie tri roky na to, aby dohodu úradne overili a prípadné vzniknuté vlastnícke práva k nehnuteľnostiam vložili do katastra nehnuteľností, nie je z hľadiska zásady právnej istoty akceptovateľné.

S poukazom na § 149a Občianskeho zákonníka uviedla, že napriek skutočnosti, že ustanovenie § 149a Občianskeho zákonníka výslovne neuvádza, že manželia sú povinní podpisy na dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov úradne overiť, práve úradné overenie podpisov je relevantným preukázaním skutočnosti, že predmetná dohoda bola uzatvorená v lehote troch rokov odo dňa právoplatného rozsudku o zrušení BSM manželov. V odlišnom prípade nesú manželia dôkazné bremeno preukázania, že takáto dohoda nebola antidatovaná, pričom pani A. a pán A. v spornom konaní uvedené bremeno rozhodne neunesli, keďže čas uzatvorenia dohody deklarujú výhradne svojim vyhláseniami. Rovnako nie je právne akceptovateľná argumentácia súdu prvého stupňa, že platnosť a účinnosť tejto dohody nastala dňa 22.05.1998. Poukázala na to, že pokiaľ bola dohoda skutočne v daný deň podpísaná, nastali len jej obligračno - právne účinky. Vecno - právne účinky nastali až v momente zapísania vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

Žalobkyňa ďalej namietala, že žalovaný v odôvodnení rozhodnutia Xo 19/2011-2/Zv okrem iného uviedol, že z výroku ako aj z odôvodnenia uznesenia Okresného sudu Levice sp. zn. Er 141/1997-181 so dna 11.6.2007 vyplýva, že sa netýkal predmetnej rozostavanej stavby na parcele č. 1616/3 (zapísanej na LV č. XXX v k. ú. T.), a že upovedomenie o začatí exekúcie EX 67/97, na LV XXX nebolo správe katastra doručené.

Podľa žalobkyne zo strany žalovaného dochádza k zavádzajúcemu tvrdeniu, ktorého účelom je odpútať pozornosť od nesprávneho úradného postupu, ktorý svojim konaním spôsobil a nebol schopný v rámci autoremedúry napraviť vzniknutú chybu, t. j. vykonať opravu údajov v súlade s právnym stavom aj bez návrhu. Uviedla, že parcela 1616/3, označená ako - rozostavaný rodinný dom, vznikla až po vyhotovení geometrického plánu a bola vyčlenená z pôvodnej parcely 1616/2, LV č. XXX, na ktorom je evidovaný rozostavaný rodinný dom stojaci na parcele 1616/3. Na citovanom LV je upozornenie, že parcela pod rozostavaným rodinným domom je evidovaná na LV XXX. Upovedomenie o začatí exekučného konania nemohlo byť doručené na LV XXX, pretože LV v čase doručenia upovedomenia neexistoval. Na LV č. XXX je do dnešného dna evidovaná nehnuteľnosť ako "rozostavaný rodinný dom", aj keď kolaudačné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 05.12.2001 a po správoplatnení bolo zaslané na príslušný okresný úrad, katastrálny odbor, ktorý mal zmeniť označenie na rodinný dom, pretože po právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia už nemožno považovať stavbu za rozostavanú. Týmto poukázala na ďalšiu chybu správneho orgánu 1. stupňa, ktorého zápisy nekorešpondujú s právnym stavom. Predmetná dohoda obsahuje aj ďalšiu chybu, z ktorej je jednoznačné, že sa jedná o podvod zo strany účastníkov zmluvy. V článku 3 je uvedené že súčasťou dohody je aj geometrický plán, ten v čase podpisu dohody 15.05.1998 neexistoval, bol vyhotovený až dňa 25.11.1999, samozrejme nikdy nebol súčasťou dohody, nie je s ňou zviazaný. Jediným účelom dohody je poškodenie veriteľa zo strany povinného, ktorý už bol raz právoplatne odsúdený za ekonomickú trestnú činnosť.

Názor krajského súdu, že právnym prostriedkom na dosiahnutie zmeny údajov v katastri nehnuteľností je určovacia žaloba a podkladom na vykonanie zápisu práv k nehnuteľnostiam teda môže byť právoplatný rozsudok súdu, ktorým by súd vyhovel tejto určovacej žalobe, považovala za neprávny. Podľa názoru žalobkyne je základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby preukázanie naliehavého právneho záujmu žalobkyne na takomto určení. Mala za to, že požadovaný naliehavý záujem by len veľmi ťažko preukázala, ak by ho vôbec vedela preukázať. Naviac uplatnenie jej práv, ktoré sú predmetom tohto konania, v novom konaní o určenie vlastníckeho práva, resp. inej obdobnej určovacej žaloby podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p., by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti a to aj z dôvodu, že podľa názoru žalobkyne v súlade s ustanovením § 59 ods. 1 písm. a/ Katastrálneho zákona, je možné vyhovieť z dôvodov uvedených v žalobnom návrhu, ako aj z dôvodov uvedených v tomto odvolaní tejto žalobe a teda aj vykonať opravu katastri nehnuteľností.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhla, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok krajského súdu a zrušil rozhodnutie žalovaného č. Xo 19/2011-2/Zv zo dňa 05.12.2011, v spojení s rozhodnutím Správy katastra Levice, číslo: X-392/2011 zo dňa 04.10.2011 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie, alebo aby odvolací súd na základe § 221 O.s.p. napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zároveň, aby zaviazal žalovaného k náhrade trov celého konania, a to všetko do troch dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia.

III.

Vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobkyne

Žalovaný sa k podanému odvolaniu žalobkyne vyjadril podaním zo dňa 05.02.2015. Uviedol, že rozhodnutie vydané podľa ustanovenia § 59 Katastrálneho zákona nezasahuje do sféry hmotnoprávných oprávnení a povinností účastníkov konania. Vydaním rozhodnutia podľa ustanovenia § 59 Katastrálneho zákona nemôže správny orgán spôsobiť vznik, zmenu alebo zánik vlastníckeho práva alebo iného vecného práva k nehnuteľnosti. Zároveň absentuje právomoc správneho orgánu na úseku katastra nehnuteľností rozhodovať o spornom vlastníckom práve, resp. právomoc vyslovovať, či tu právo je alebo nie je vzhľadom na výlučnú právomoc súdu podľa § 7 a § 80 písm. c) O.s.p.; odstránenie právnej spornosti a ochranu práv a oprávnených záujmov dotknutých vlastníkov je možné dosiahnuť len právoplatným rozsudkom príslušného súdu v uvedenej veci. Uvedené je ustálené aj judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Sžo 126/2008 zo dňa 18.02.2009, rozsudok NS SR sp. zn. 2 Sžo 197/2009 zo dňa 31.03.2010, rozsudok NS SR č. 1 Sžo 93/2009 zo dňa 05.11.2009.

Ohľadom nesplnenia podmienok na opravu chyby v katastrálnom operáte poukázal aj na názor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky uvedený v zhodnotení stavu zákonnosti v postupe a rozhodovaní katastrálnych orgánov pri oprave chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 Katastrálneho zákona (č. k.VI/3 Gd 3/07-27 zo dňa 7.11.2007, najmä str. 13-14), podľa ktorého „konanie o oprave chýb v katastrálnom operáte má jednoznačne nesporný charakter a jeho predmetom nemôže byť rozhodovanie sporov týkajúcich sa práv k nehnuteľnostiam, pretože táto právomoc patrí výlučne súdom.“

Konštatoval, že zmenu alebo zrušenie zápisu vlastníckeho práva vkladom je možné dosiahnuť podaním protestu prokurátora alebo podaním žaloby voči postupu správneho orgánu v samotnom vkladovom konaní (§ 247 a nasl. O.s.p.). V tomto prípade však bola podaná žaloba voči rozhodnutiu správneho orgánu v katastrálnom konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte, ktoré nie je možné použiť na preskúmanie zákonnosti zápisu práva do katastra nehnuteľností a ani ním meniť alebo rušiť právoplatné rozhodnutie o povolení vkladu do katastra nehnuteľností a jeho účinky.

Ďalej uviedol, že skutočnosť, že žalobkyňa by v prípadnom občianskom súdnom konaní nevedela preukázať naliehavý právny záujem, nie je dôvodom na obchádzanie zákona prostredníctvom § 59 Katastrálneho zákona konaním o oprave chyby v katastrálnom operáte. Samotná žalobkyňa poukázala na možnosť autoremedúry na nápravu opakovane tvrdenej vzniknutej chyby spočívajúcej v žalobkyňou tvrdenom nesprávnom povolení vkladu práva do katastra nehnuteľností. Autoremedúra ako inštitút správneho konania sa môže uplatniť v rámci odvolacieho konania podľa § 57 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov. Uplatnenie inštitútu autoremedúry však nie je možné použiť v rámci nápravy uvádzanej chyby ohľadom katastrálneho konania o návrhu na vklad práva do katastra nehnuteľností, nakoľko podľa § 31 ods. 5 Katastrálneho zákona rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania rozhodnutia.

Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia I. stupňového správneho orgánu

Správny orgán 1. stupňa rozhodnutím č. X 392/2011-22 zo dňa 04.10.2011 zamietol návrh žalobkyne na opravu chyby v katastrálnom operáte. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že k dohode o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov ohľadom predmetnej rozostavanej stavby rodinného domu na parcele č. 1616/3 došlo v zmysle dohody o vyporiadaní zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktorá bola uzavretá dňa 15. mája 1998 medzi účastníkmi manželmi: S. A. a T. A., rod. T., pričom podpisy na listine títo účastníci zmluvy uznali za svoje vlastné v Leviciach dňa 17.01.2000. Rozostavaná stavba rodinného domu na parcele registra C parcelné č. 1616/3 v katastrálnom území T. sa v zmysle dohody uzavretej dňa 15. mája 1998 a geometrického plánu č. 83/99 zo dňa 25.11.1999 zapísala do LV č. XXX do výlučného vlastníctva A. T., rod. T. v podiele 1/1 pod položkou výkazu zmien 54/2000 a to dňa 03.07.2000 na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu V 1994/2000. Rozsudkom Okresného súdu v Leviciach sp. zn. 10C 109/95-7 zo dňa 22.05.1995 bolo zrušené bezpodielové spoluvlastníctvo manželov S. A., nar. XX.XX.XXXX a T. A., rod. T., nar. XX.XX.XXXX, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku, pričom rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.05.1995. Do troch rokov od zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov (či už rozvodom alebo zrušením BSM) je možné pristúpiť k vyporiadaniu BSM, t. j. v tomto prípade do 22.05.1998. Správny orgán 1. stupňa vzhľadom na vyššie uvedené z dôvodu, že nebola naplnená podstata § 59 ods. 1 písm. a/ Katastrálneho zákona, t. j. nebola preukázaná chyba v operáte katastra nehnuteľností, resp. rozpor údajov KN s verejnou alebo inou listinou, zamietol návrh na opravu chyby v katastrálnom operáte ohľadom údajov v časti B-LV č. XXX v k. ú. T..

V.

Argumentácia rozhodnutia žalovaného

Žalovaný rozhodnutím č. Xo 19/2011-2/Zv zo dňa 05.12.2011 zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu 1. stupňa. V odôvodnení rozhodnutia sa stotožnil so zistením a právnym záverom správneho orgánu 1. stupňa, že nebola zistená nesprávnosť údajov katastra nehnuteľností s verejnými alebo inými listinami, alebo s výsledkami prešetrenia zmien údajov katastra a teda neboli splnené zákonné podmienky na postup podľa § 59 Katastrálneho zákona.

VI.

Právny názor NS SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. septembra 2016 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

S účinnosťou od 1. októbra 2013 boli v zmysle § 8 písm. e) zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušené správy katastra a podľa § 9 ods. 4 cit. zákona ich pôsobnosť ustanovená osobitnými predpismi prechádza na okresný úrad. Do postavenia Správy katastra Nitra tak nastúpil z titulu zákonných zmien Okresný úrad Nitra. Pod všeobecným označením žalovaný je potom nutné rozumieť tak pôvodný správny orgán, ako aj jeho právneho nástupcu podľa toho, ktorého sa text odôvodnenia týka.

V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým prvostupňový súd zamietol žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil rozhodnutie správneho orgánu 1. stupňa č. X 392/2011-22 zo dňa 04.10.2011, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu na opravu chyby v katastrálnom operáte týkajúceho sa vlastníckeho práva evidovaného na LV č. XXX v k. ú. T..

Preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu uplatnenými v žalobe a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia.

Podľa § 30 ods. 5 Katastrálneho zákona rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania rozhodnutia. Proti rozhodnutiu, ktorým sa vklad povoľuje, nemožno podať odvolanie, návrh na obnovu konania a ani ho nemožno preskúmať mimo odvolacieho konania.

Podľa § 59 ods. 1 písm. a) Katastrálneho zákona správa katastra aj bez návrhu opraví údaje katastra, ak sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra alebo s výsledkami revízie údajov katastra.

Podľa § 59 ods. 2 Katastrálneho zákona vlastníci a iné oprávnené osoby sú povinní pri oprave chýb v katastrálnom operáte poskytovať pravdivé a presné informácie a predkladať doklady na ich preukázanie; ak je to na opravu chýb v katastrálnom operáte nevyhnutné, sú povinní zúčastniť sa na tomto katastrálnom konaní.

Podľa § 59 ods. 3 Katastrálneho zákona ten, koho práv, záujmov chránených právom alebo povinnosťou sa údaje katastra týkajú, môže kedykoľvek požiadať o odstránenie chýb v katastrálnom operáte. Okresný úrad je povinný vykonať opravu do 30 dní, v osobitne odôvodnených prípadoch do 90 dní od doručenia písomnej žiadosti o opravu chýb.

Podľa § 59 ods. 4 Katastrálneho zákona oprava chýb v katastrálnom operáte nemá vplyv na vznik, zmenu ani na zánik práv k nehnuteľnostiam; to neplatí, ak ide o opravu podľa § 59 ods. 1 písm. a) a § 78 ods. 1.

Podľa § 59 ods. 5 Katastrálneho zákona na opravu chýb v katastrálnom operáte sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, ak sa oprava týka údajov uvedených v LV; to neplatí, ak ide o opravu výmery pozemku evidovaného v mape určeného operátu.

Odvolací súd z obsahu administratívneho spisu zistil, že žalobkyňa správnomu orgánu 1. stupňa dňa 15.08.2011 doručila žiadosť o opravu chyby v katastrálnom operáte, v ktorej žiadala opraviť spoluvlastnícky podiel na LV č. XXX, k. ú. T., Obec Veľké Kozmálovce, p. č. 1616/3 Novostavba rodinného domu, ktorá je vo výlučnom vlastníctve T. A., tak, že je v podielovom spoluvlastníctve S. a T. A., každého v jednej polovici.

Pokiaľ žalobkyňa namietala v priebehu správneho konania nezákonnosť dohody o vysporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a s tým spojený zápis vlastníckeho práva do katastra, aj podľa názoru odvolacieho súdu správnomu orgánu 1. stupňa ako aj žalovanému v konaní o oprave chýb v katastrálnom operáte podľa § 59 ods. 1 Katastrálneho zákona neprináležalo oprávnenie posudzovať spôsobilosť listiny na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Správny orgán 1. stupňa nebol oprávnený vykonať opravu chyby v katastrálnom operáte na základe úsudku o nezákonnosti dohody o vysporiadaní, pretože takýmto rozhodnutím by zasiahol do vlastníctva práva, čo by bolo v rozpore s účelom opravy údajov v katastri podľa ustanovenia § 59 ods. 1 Katastrálneho zákona.

Podľa dôvodovej správy ku Katastrálnemu zákonu „opravy uvedené v ods. 1 písm. a) a b) smerujú k odstráneniu chýb vyplývajúcich z vlastnej činnosti katastrálnych úradov, ktoré nápravu urobia buď samy bez účasti ďalších subjektov [písm. a)], alebo v súčinnosti s vlastníkmi nehnuteľností a inými oprávnenými osobami. Opravy uvedené v ods. 1 písm. c) možno vykonať len v súčinnosti s tými subjektmi, ktoré príslušné listiny vyhotovili. Môže ísť o štátne orgány, notárov, obce, ako aj o vlastníkov nehnuteľností a iné oprávnené osoby. Chybami sa v tomto prípade rozumejú len chyby v písaní, počítaní a iné zrejme nesprávnosti.“

Konanie o oprave chyby v katastrálnom operáte slúži na opravovanie chýb, ktoré najčastejšie spočívajú v nesprávnom premietnutí obsahu listín do súboru popisných informácií katastra alebo do súboru geodetických informácií katastra nehnuteľností. Ide najmä o nesprávne údaje na LV alebo o nesprávne zakreslenie pozemkov do katastrálnej mapy. Z ustálenej judikatúry českých a slovenských súdov ako i z povahy právneho inštitútu opravy chyby vyplýva, že tento druh konania nemožno použiť na určovanie vlastníkov nehnuteľností, na riešenie vlastníckych sporov, na zapisovanie práv k nehnuteľnostiam, na zmenu hraníc pozemkov, či na preskúmavanie zákonnosti zápisov (na preskúmavanie zákonnosti zápisov slúžia iné právne prostriedky, akými sú protest prokurátora a správne súdnictvo).

V zmysle rozsudku Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 22Cdo/1840/2003 zo dňa 03.01.2005 opravou chýb sa nemení právny vzťah k nehnuteľnosti. Právne vzťahy nemôžu byť dotknuté na základe revízie údajov katastra, opravou chýb v katastrálnom operáte ani obnovou katastrálneho operátu, pokiaľ ich zmena nie je doložená listinou. Zákon má na mysli listinu, z ktorej vyplýva existencia právnych skutočností, ktoré majú za následok vznik, zmenu alebo zánik právnych vzťahov, poprípade rozhodnutí o takých skutočnostiach, avšak nie listinu o revízii, oprave chýb alebo obnove katastrálneho operátu.

Inštitút opravy chýb v katastrálnom operáte slúži k uvedeniu údajov katastra do súladu s listinami založenými v zbierke listín. Nie je prostriedkom k rozhodovaniu o správnosti zápisu vecného práva k nehnuteľnostiam. Opravou chýb v katastrálnom operáte sa tak nemenia právne vzťahy k nehnuteľnostiam. Okresný úrad nie je príslušný rozhodovať o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam. Rozhodovaním v konaní o oprave chyby v katastrálnom operáte sa rieši len otázka, kto bude evidovaný ako vlastník určitých nehnuteľností v katastri. Rozhodnutie z tohto konania nemá hmotnoprávne, ale iba evidenčné účinky a nezasahuje sa ním do súkromnoprávných vzťahov (zvláštny senát zriadený podľa zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodovaní niektorých kompetenčných sporů z 02.09.2004, sp. zn. konf 62/2003-15 - analogicky).

Oprava chýb katastra, zakotvená v ustanovení § 59 katastrálneho zákona, je špecifickým právnym inštitútom, ktorého účelom je zabezpečenie súladu medzi skutkovým a právnym stavom, a tým i zabezpečenie právnej istoty a zákonnosti. Katastrálny zákon zakotvuje možnosť opravy chybných údajov katastra z dôvodu, že kataster, ako štátny a verejný informačný systém, musí poskytovať pravdivé informácie o nehnuteľnostiach, právach k nehnuteľnostiam, vlastníkoch a ďalších osobách. Správa katastra je povinná opraviť chybné údaje katastra nielen na návrh, ale aj zo svojho vlastného postavenia ako orgán, ktorý eviduje, chráni a vykonáva dohľad nad správnosťou všetkých zápisov vykonávaných v katastri.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžr/86/2014 zo dňa 1. apríla 2015)

Predpokladom vykonania opravy chyby v operáte katastra nehnuteľností správou katastra podľa § 59 ods. 1 katastrálneho zákona je zistenie, či už na základe návrhu alebo z úradného postupu, že údaje katastra sú v rozpore s verejnou listinou alebo s inou listinnou, alebo s výsledkami prešetrovania zmien údajov katastra, alebo s výsledkami revízie údajov katastra. Predmetom konania o oprave chyby v operáte katastra nehnuteľností správou katastra podľa §§ 59 ods. 1 a nasl. katastrálneho zákona nemôže byť posudzované konanie a rozhodovanie o vklade vlastníckeho práva na základe listiny a v tomto konaní nemôžu byť posudzované ani pochybenia v postupe správy katastra v vkladovom konaní, z ktorých dôvodov predmetom konania podľa §§ 59 a nasl. katastrálneho zákona nie je a nemôže ani byť obnova stavu údajov katastra pred zápisom rozhodnutí o povolení návrhov na vklad vlastníckeho práva. Z uvedených dôvodov, ak boli v dôsledku vkladového konania a rozhodnutia o vklade vlastníctva na základe sporných listín dotknuté vlastnícke práva dotknutej osoby k nehnuteľnostiam rozhodnutiami správnych orgánov, nie je dotknuté jej právo domáhať sa ochrany svojho vlastníckeho práva v inom a to v občiansko-právnom konaní na príslušnom súde, keďže len súd v občiansko - právnom konaní začatom na základe vlastníckej žaloby preskúmava, či právny titul, na základe ktorého bol právoplatne vykonaný zápis do katastra, bol urobený v súlade s právnymi predpismi platným v čase jeho vzniku.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26. novembra 2015, sp. zn. 7Sžr/71/2014)

Rozhodnutie vo veci opravy chyby v katastrálnom konaní nenahrádza a ani nemôže nahrádzať rozsudok súdu vo veci určenia práva alebo právneho vzťahu k nehnuteľnostiam. Účelom konania o oprave chýb nie je riešiť vlastnícky spor, riešenie ktorého patrí do výlučnej právomoci súdu.
(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. februára 2008, sp. zn. 1 Sžo 80/2007)

V súvislosti s uvedeným odvolací súd poukazuje na to, že prípadnú zmenu alebo zrušenie zápisu vlastníckeho práva vkladom je možné dosiahnuť len podaním protestu prokurátora (§ 26 zákona č. 153/2001 Z.z. zákona o prokuratúre v znení neskorších predpisov) alebo podaním žaloby voči postupu správneho orgánu v samotnom vkladovom konaní (§ 247 a nasl. O.s.p.). Zároveň rozhodovať o spornom vlastníckom práve, resp. právomoc vyslovovať určenie, či tu právo je alebo nie je, má vzhľadom na § 7 a § 80 písm. c) O.s.p. výlučnú právomoc súd v civilnom sporovom konaní a to na základe určovacej žaloby.

Tvrdenie žalobkyne, že naliehavý právny záujem by ťažko preukázala a preto je nesprávny názor krajského súdu, že právnym prostriedkom na dosiahnutie zmeny údajov v katastri nehnuteľností je určovacia žaloba, je irelevantné. Taktiež je nedôvodná námietka, týkajúca sa možnosti nápravy chyby žalovaným v rámci autoremedúry. Zo znenia § 31 ods. 5 Katastrálneho zákona vyplýva, že rozhodnutie o povolení vkladu nadobúda právoplatnosť dňom vydania rozhodnutia a preto proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať odvolanie, návrh na obnovu konania a ani ho nemožno preskúmať mimo odvolacieho konania. Rozhodnutie o povolení vkladu preto nebolo možné preskúmať ani prostredníctvom inštitútu autoremedúry.

Z vyššie uvedeného vyplýva záver, že žalovaný nepostupoval v rozpore so zákonom, keď zamietol odvolanie žalobkyne a potvrdil prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu, ktorým bol zamietnutý návrh žalobkyne na opravu chyby v katastrálnom operáte. Odvolací súd nemohol preskúmať žalobkyňou uvádzané námietky týkajúce sa určenia neplatnosti dohody o vysporiadaní bezpodielového vlastníctva manželov a s tým spojeným nezákonným zápisom vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Podľa piatej časti O.s.p. je predmetom konania súdny prieskum správnych rozhodnutí na základe žalôb alebo opravných prostriedkov a v rámci tohto konania správneho súdu neprináleží rozhodovať o platnosti resp. neplatnosti akýchkoľvek zmlúv, či dohôd založených právnym odvetvím súkromného práva, pretože tieto sporné otázky môžu byť len predmetom určovacej žaloby podanej podľa § 80 O.s.p.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd vyhodnotil, že prvostupňový súd rozhodol správne, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol. Žalobkyňa v odvolaní neuviedla žiadne nové skutočnosti, ktoré by záver o zákonnosti rozhodnutí a postupov vyvrátili, jej odvolacie námietky neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozsudku a preto s poukazom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. potvrdil ako vecne správny.

Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 246c ods.1 a § 224 ods. 1 O. s. p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, keďže žalobkyňa v konaní nemala úspech a žalovaný nemá na ich náhradu zákonný nárok ani v prípade úspechu.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.